

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 218/2023-6

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) a zo sudcov Jany Laššákovej a Petra Molnára prerokoval oznámenie sudcu I. senátu Ústavného súdu Slovenskej republiky **Rastislava Kaššáka** o dôvodoch jeho možného vylúčenia z výkonu sudcovskej funkcie vo veci vedenej Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 603/2023 a takto

r o z h o d o l :

1. Sudca Ústavného súdu Slovenskej republiky Rastislav Kaššák **je vylúčený** z konania a rozhodovania vo veci vedenej Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 603/2023.
2. Toto uznesenie nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť okamihom jeho prijatia Ústavným súdom Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav a oznámenie sudcu

1. Ústavný súd vedie pod sp. zn. Rvp 603/2023 konanie o ústavnej sťažnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia tam označených práv sťažovateľa uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 7 Cdo 194/2022 z 29. novembra 2022, rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 8 CoP 204/2021 z 28. februára 2022 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Košice II č. k. 24 C 3/2018 z 27. mája 2021. Vec bola pridelená sudcovi spravodajcovi Rastislavovi Kaššákovi, ktorý je členom I. senátu ústavného súdu, ktorý podľa Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2023 do 31. decembra 2023 (ďalej len „rozvrh práce“) pracuje v zložení Jana Baricová (predsedníčka senátu) a sudcovia Rastislav Kaššák a Miloš Maďar.
2. Sudca I. senátu ústavného súdu Rastislav Kaššák listom z 12. apríla 2023 v zmysle § 49 ods. 1 a 4 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) oznámil

predsedovi ústavného súdu dôvod svojho možného vylúčenia vo veci vedenej na ústavnom súde pod sp. zn. Rvp 603/2023. Týmto dôvodom je, že sudca je v tejto veci sudcom spravodajcom a účastníkom napadnutých súdnych konaní pred všeobecnými súdmi je [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (žalobca), ktorý mal záujem v čase, keď bol sudca ústavného súdu ešte advokátom, po narodení údajne jeho dieťaťa, aby ho zastupoval v konaní o určenie neplatnosti právneho úkonu – súhlasného vyhlásenia rodičov o určenie otcovstva k maloletému dieťaťu. Na zastupovaní sa však vtedy nedohodli a odvtedy na neho nenávisťne roky verejne útočí na Facebooku, a to pri každej novej príležitosti. Naposledy napríklad v konaní o súlade predmetu referenda, kde bol sudcom spravodajcom, dal na Facebooku otázku – „prečo niekto nedal voči jeho osobe ako sudcovi námietku zaujatosti“.

3. Sudca Rastislav Kaššák uviedol, že uvedené skutočnosti môžu vyvolávať pochybnosti o jeho nezaujatosti, napriek tomu však zdôraznil, že jeho prístup k predmetnej veci a sťažovateľovi a k zúčastnenej osobe plne zodpovedá povinnostiam vyplývajúcim z funkcie sudcu ústavného súdu, preto by nebol pri konaní a rozhodovaní v tejto veci voči nim zaujatý.

4. V závere listu sudca Rastislav Kaššák navrhol „s poukazom na ustanovenie § 49 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. a na nenávisťné prejavy [REDAKOVANÉ] voči mojej osobe niekoľko krát a niekoľko rokov, aby bol vylúčený z konania a rozhodovania vo veci vedenej pod sp. zn.: Rvp 603/2023“.

II.

Posúdenie veci ústavným súdom

5. Ústavný súd zdôrazňuje, že požiadavka nestrannosti sudcu sa dotýka samej podstaty spravodlivosti a jej vnímania. Nestrannosť znamená absenciu zaujatosti či predsudku, znamená, že sudca nemá žiaden osobný záujem na výsledku konania. Nestrannosť sa obyčajne definuje ako neprítomnosť predsudku (zaujatosti). V judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), na ktorú nadväzuje aj judikatúra ústavného súdu, sa rozlišuje nestrannosť subjektívna a nestrannosť objektívna. Subjektívne chápanie nestrannosti je posudzovaním správania súdu (sudcu). Subjektívna nestrannosť sa prezumuje, až kým nie je dokázaný opak, čo však je zriedkavý prípad. Nestrannosť z hľadiska správania sudcu je vlastne nedostatok subjektívnej nezaujatosti, o ktorom svedčí správanie sudcu. Objektívna nestrannosť sa naproti tomu neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, ale podľa objektívnych symptómov. Sudca môže subjektívne rozhodovať absolútne nestranne, ale napriek tomu jeho nestrannosť môže byť vystavená oprávneným pochybnostiam so zreteľom na jeho štatút či funkcie, ktoré vo veci vykonával. Práve tu sa uplatňuje tzv. teória zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť v očiach strán. Podľa názoru ESLP objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prerokovanej veci a účastníkom konania. Rozhodujúcim prvkom rozhodovania o zaujatosti zákonného sudcu je to, či pochybnosť o nestrannosti sudcu je objektívne oprávnená, resp. odôvodnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň

vzťahu sú také, že naznačujú nedostatok nestrannosti súdu (rozsudok ESLP vo veci Pullar v. Spojené kráľovstvo).

6. Podľa § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde sudca ústavného súdu je vylúčený z konania a rozhodovania vo veci, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, účastníkom konania, zúčastnenej osobe alebo ich zástupcom možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti. Dôvodom na vylúčenie sudcu ústavného súdu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu ústavného súdu v konaní o prerokúvanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach na ústavnom súde.

7. Podľa § 49 ods. 4 zákona o ústavnom súde dôvody vylúčenia podľa ods. 1 alebo 2 oznámi sudca ústavného súdu bezodkladne predsedovi ústavného súdu.

8. Podľa § 51 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde ak ide o rozhodovanie v senáte ústavného súdu, o vylúčení sudcu ústavného súdu rozhoduje iný senát ústavného súdu určený rozvrhom práce.

9. Podľa čl. IV bodu 1 písm. b) rozvrhu práce o vylúčení sudcu pri rozhodovaní v senáte podľa § 51 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde rozhoduje druhý senát, ak ide o sudcov prvého senátu.

10. Pokynom predsedu ústavného súdu z 12. apríla 2023 bolo oznámenie sudcu Rastislava Kaššáka pridelené II. senátu ústavného súdu, ktorý ho v súlade s citovaným článkom rozvrhu práce prerokoval v zložení Ľuboš Szigeti (predseda senátu a sudca spravodajca) a sudcovia Jana Laššáková a Peter Molnár (ďalej len „námietkový senát“).

11. Pokiaľ ide o subjektívne hľadisko, je potrebné vychádzať z prezumpcie nepredpojatosti dotknutého sudcu a zistiť, či jeho vyjadrenia alebo správanie v konkrétnej veci neposkytujú dôkazy na vyvrátenie tejto domnienky. Z obsahu oznámenia sudcu Rastislava Kaššáka vyplýva, že vo vzťahu k sťažovateľovi a aj k zúčastnenej osobe sa necíti byť zaujatý. Rovnako samotné správanie sudcu nijako nespochybňuje jeho subjektívnu nestrannosť.

12. Námietkový senát však podrobil nestrannosť sudcu Rastislava Kaššáka v danom prípade aj objektívnemu testu, t. j. zisteniu, či vzhľadom na skutočnosti uvedené v jeho oznámení môžu z pohľadu externého pozorovateľa (účastníka konania) existovať objektívne odôvodnené obavy, že tento sudca vo veci nie je nestranný, najmä pokiaľ ide o jeho vzťah k zúčastnenej osobe, pre vzájomné zlé vzťahy v minulosti i v súčasnosti, keďže vyjadrenia tejto osoby vníma sudca ústavného súdu ako nenávistné.

13. Podľa názoru námietkového senátu napriek tomu, že sa sudca Rastislav Kaššák subjektívne necíti byť vo veci zaujatý, z objektívneho hľadiska nemožno ignorovať, že existuje legitímny dôvod na obavy vo vzťahu k prípadnej nestrannosti sudcu ústavného súdu, keďže zúčastnenou osobou v konaní pred ústavným súdom a účastníkom konania pred všeobecným súdom je osoba, ktorá ho verejne na sociálnych sieťach neustále a dlhšiu dobu nenávisť napádala. Pri objektívnom pohľade nezaujatého pozorovateľa teda vyplýva podozrenie, že vzťahy medzi nimi sú vážne narušené a konfliktné. Možnosť osobnej animozity teda môže vzbudiť objektívnu pochybnosť nestrannosti osoby o nezaujatosti sudcu ústavného súdu.

14. Z tohto dôvodu je sudca Rastislav Kaššák podľa § 49 ods. 2 zákona o ústavnom súde vylúčený z konania a rozhodovania predmetnej veci, a preto námietkový senát rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. apríla 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu